

פרשת מקץ

והנה אם יוסף הי' מחכה לעזרתו של שר המשקים הי' גרוע מאוד כי הוא לא רצה בכלל להצילו, ואפי' כשפרעה לא מצא מי שיפתור חלומו והוא רצה להראות עצמו ולמצוא חן למלך, הוא השתדל עד כמה שאפשר להוריד את כבוד יוסף בעיני פרעה, וזה שהוכרח לספר לפרעה הי' ע"י הסיבות שסיבבו מן השמים בהשגחה מיוחדת, אבל לולא זאת לא הי' מודיע לפרעה בכלל.

וכיון שבכל זאת אחרי ב' שנים הקב"ה סיבב וגלגל שְׁיֹשֶׁע, זה רק משום שבאמת לא הי' בוטח כלל בשר המשקים רק בה' לבדו, אלא במידת ההשתדלות הי' עליו טענה כי לא הי' לו להשתדל, ואפי' שבלבו הי' רק לצאת ידי ההשתדלות אבל ישועתו תהי' מה', מ"מ לא הי' לו לעשות השתדלות זאת, וזה ראה מזה שאחרי שנתיים נגאל, הרי דבעצם הבטחון הי' בוטח בה' דלולא זאת בכלל לא הי' נגאל.

ומדויק בדברי המדרש דאשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו זהו יוסף, דהוא הי' בוטח וכל חטאו הי' מה שפנה אל רהבים שעשה השתדלות מיותרת, וכן מצאתי להדיא ברבינו בחיי דהי' בוטח אלא דהשתדלות היתה מיותרת.

שם. פרש"י כתרגומו מסוף וכל לשון קץ סוף הוא. והנה יש פסוקים שכתוב מקץ והכונה לתחילה (עי' שפ"ח ובדעת

פרק מ"א פסוק א'. ויהי מקץ שנתים

ימים. במד"ר (פ"ט ג) איתא אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו, זה יוסף, ולא פנה אל רהבים, ע"י שאמר לשר המשקים זכרתי והזכרתי ניתוסף לו שתי שנים, והדברים צ"ב.

והבית הלוי מפרש דכיון שזה נחשב אצלו לחטא מה שאמר לשר המשקים, הרי דלפי מדרגתו הי' יכול להתחזק בבטחון גם בלי זה, דאילו לא, אז לפי מדרגתו הי' מוכרח לעשות ההשתדלות הזאת ולא הי' עליו תביעה, דמידת ההשתדלות היא לפי מדרגתו, ורק מי שיוכל לדרגתו בבטחון להתחזק ולהיות בלבו בטחון אמיתי בלי להשתדל, אסור לו להשתדל.

ויש לבאר את זה כעין הנ"ל, דהנה כתוב ה' צלך, ודרשינן כצל, אתה מראה לו יד והוא מראה לך יד וכו' (עי' נפש החיים ש"א פ"ז), וכיון שרק לפי מידת בטחונו בה' כפי אותו מדה הוא זוכה לעזרתו, ובודאי מי שבוטח באדם אז הוא יצטרך לעזרה מהאדם, כמו שאמר הכתוב אצל עובדי ע"ז (בפרשת האזינו ל"ב י"ח) יקומו ויעזרוכם, ואף כי ראינו כי גם אלה שאינם בוטחים נעזרים היינו רשעים, זה לפי שיש כמה סבות שהקב"ה עוזרם ממדת החסד שמא ישובו וכדו', אבל לצדיקים שמדקדק עמהם כחוט השערה ודאי ההנהגה שאם יבטח באדם אז יצטרך לעזרתו.

ויה"ר שנוכה להתברך מהשפעת הברכה שבשבת זו, ומברכותיו של יצחק "ויתן לך האלקים מטל השמים ומשמני הארץ וגו'", בין כמובן הפשוט שהוא הברכה בגשמיות לצורך הרחבת הדעת לעבודת השי"ת, ובין הברכה ברוחניות כאשר דרשו חז"ל במדרש (פ' ס"ו) "מטל השמים" זו מקרא, "ומשמני הארץ" זו משנה, "ורוב דגן" זו תלמוד, "וחירוש" זה אגרה. ויעזור השי"ת שנוכה לברכת בני חיי ומזוני ולברכות הגאולה העתידה, ואור חדש על ציון תאיר ונוכה כולנו במהרה לאורו.

והנה חודש כסלו הוא חודש האורה, שבו נתגלה אור הגנוז (כדאי בספה"ק), וממילא אז הוא דוקא הזמן לעבוד להיות בכחי' כסיל שאינו הולך בחושך, דהיינו להיות כסיל ופתי ולבטוח בהקב"ה. ולכן נקרא החדש "כסלו" משום שצריך לבטוח ולשום כסלו בה' ולעשות עצמו ככסיל, כמו שאמר דהמע"ה "בהמות הייתי עמך".

ג) מובא בספה"ק ייטב לב שפעם א' ישב ביחד עם זקנו הישמח משה ואביו ר' אלעזר ניסן זי"ע, ואמר זקנו תורה ואח"כ צוה לאביו שיאמר תורה ואח"כ צוה לו לומר תורה. ואמר הטעם, לפי שכבר למדו חז"ל מהכתוב "ואני זאת בריתי וגו'" שכל מי שהוא ת"ח ובנו ת"ח וכן בנו ת"ח אין התורה פוסקת מורעו עד עולם. וכתב שם דזהו דוקא כששלשתן עוסקין בתורה בצוותא חדא. ולכן צוה שיאמרו כולם תורה ביחד כדי שיקויים אצלם הבטחה זו, ע"כ.

והנה בפ' זו היא הפ' היחידה בתורה שחיים בו כל הג' אבות, שהרי עד פ' זו עדיין לא נולד יעקב, וכפ' שלאח"ז כבר מת אברהם. אבל בפ' זו עד "ויגדלו הנערים" הי' עדיין אברהם חי, וכל השלשה אבות היו עוסקין בתורה ביחד, ואז נעשו ראויים להבטחה זו שלא ימושו מפ"ך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך עד עולם.

ולכן כשמגיע פ' זו צריך כל א' ליקח חיזוק לעצמו, שעתה בשבת זו כל הג' אבות עוסקין בתורה ביחד, והקב"ה נשבע והבטיח שלא ימושו מפי זרע זרעך עד עולם. והלא גם אני מזרעם של אברהם יצחק ויעקב, וא"כ גם לי יש הבטחה וסייעתא דשמיא שלא ימושו דברי התורה מפי עד עולם. ולכן נקרא פ' זו "תולדות", כי מפ' זו בא חיזוק וסייעתא דשמיא לכל התולדות של האבות עד עולם.

ד) "הן גביר שמתיו לך וגו' ולכה אפוא מה אעשה כני וגו' הנה משמני הארץ יהי' מושבך". וצריך להבין, דהלוא מקודם אמר לו יצחק שלא נשאר לו מה ליתן לו, כי "הן גביר שמתיו לך", וכמו שפירש"י שמה שקנה עבד קנה רבו, ולכן "ולכה אפוא מה אעשה בני". ואח"כ כשכבה עשו. שוב אמר

א) "מערב מזמינים כל מיני מטעמים וכו'". נראה לפרש כוונת הפייטן, דהנה יעקב ועשו חלקו בנחלת שני עולמות יעקב-נטל עוה"ב ועשו נטל עוה"ז. וא"כ איך נוכל לקיים מצות עונג שבת, הלוא אנו לוקחים מחלקו של עשו. וזהו מה שאומר הפייטן: "מערב מזמינים כל מיני מטעמים וכו' ותפנוקי מעדנים וכו'". ואם תקשה הלוא זהו חלקו של עשו, ע"ז ממשיך הפייטן "נחלת יעקב יירש" ולא נחלת עשו. ואע"פ שעונג שבת הוא תענוג עוה"ז, וזה לכאורה שייך לעשו, לזה ממשיך הפייטן: "מעין עולם הבא יום שבת מנוחה" שעונג ש"ק הוא מעוה"ב, חלקו של יעקב.

אה"ת 1234567

ב) איתא בספה"ק שחודש כסלו מסוגל לבטחון, מלשון הפסוק "ה' יהי' בכסלך". ור' צדוק הכהן ז"ל בספרו נותן טעם לזה, ואענה גם אני חלקי. כי הנה ידוע שפתי יאמין לכל דבר, והכסיל בחושך הולך אבל כשנוגע לענין אמונה ובטחון בהשי"ת, צריך דוקא להיות כסיל ופתי. ואף שלפי שכלו יש לו קושיות, ומאין יבוא עזרי, מ"מ צריך לשום בטחונו בהקב"ה למעלה מטעם ודעת בכחי' פתי יאמין לכל דבר. וכמו שאמרו חבריו לאיוב "הלא ידאתך כסלתך", ופי' שם המפרשים "כסלתך" מלשון תקוה ובטחון, שכדי לקנות שלימות כמדת הבטחון צריך לעשות עצמו ככסיל. ואף שבכל מקום הכסיל בחושך הולך, מ"מ בענין בטחון הוא להיפך שע"י שבוטח בה' בכחי' כסיל ופתי כנ"ל, דוקא עי"ז זוכה להארה למעלה מטעם ודעה ולמעלה מעוה"ז מבחי' אור הגנוז.

דרשות

דרושים לחנוכה

בית ישי

רכז

יזכר לברוח ויראה קיום הבטחתו של הקב"ה שלא יזיקו עשו. וידא כי לא יוכל לו, המלאך, ורצה לעבוד לברוח בעל כרחו, ויגע בכף ידו וכו'. ומה שלקה יעקב ונצלה, לפי שהקב"ה הבטיחו הוא היה בורח עכ"ל. ואיתא בזהר ח"א כ"א ב' עה"פ ויגע בכף ידו שנפגמה ספירת הנצח שהיא ירך ימין כנודע. והיינו, הנצח מורה על מדת הבטחון בה, נצח ישראל לא ישקר, והוא פגם בה, וכמו שהארנו בדרוש ללי"ג בעומר. והנה במסי תענית כ"ט, עה"פ (מסכת י"ד) ריבכו העם בלילה ההוא. אותו לילה ת"ב היה. אמר להם הקב"ה, אתם בכיתם בכיה של חנם, אף אני קובע לכם בכיה לדורות. והיינו, כי בחוסר בטחונם פגמו ג"כ בספירת הנצח, ולכן הוקבע להם אותו יום לתחובן ירושלים. דאמרינן (בכרת נ"ח א') והנצח זו ירושלים. וכאמת גם חורבן ירושלים עצמו היה מפני חוסר בטחונם ופחזרו של צדקיהו. וכמו שנאמר (ירמיה ל"ח י"ג) ויאמר ירמיהו אל צדקיהו כה אמר ה' וגו', אם יצא תצא אל שרי מלך בבל, חיותה נפשך, העיר הזאת לא תשרף באש וגו', ואם לא תצא אל שרי מלך בבל, ותנה העיר הזאת ביד הכשדים ושרפיה באש ואתה לא תמלט מידם וגו'. שמע נא בקול ה' לאשר אני דובר אליך, יטב לך ורחי נפשך. לבסוף, אתרי כל ההכטחה, נפל פחד על צדקיהו וברח. וכמ"ש שם (ג"כ ה') וירדפו חיל כשדים אחר המלך וישיגו את צדקיהו בערבות יריחו וגו'. והוא ממש כעין חטאו של יעקב אע"ה בפחדו מעשו למרחק הבטחתו של הקב"ה, וזהו מה שאמרו בזהר כי יום ת"ב מכון כנגד הלאו של גהיז דריק.

והנה החשמתאים במסידות נפשם מתוך כטחונם הגמור בהקב"ה, וכו' לחקן ספירת הנצח שנפגמה וזהו הענין שכתב האר"י ז"ל שתנוכה בצנח (ע"ן בחפילה שחקן בעל בני יששכר לתנוכה, שרומזו חוחד וכו' ומשלש ורומז שתנוכה בצנח). ומעתה, מוכן הרמו שנרמו חנוכה בחיבתו וטבח טבח חקן.

ב' ורמזה מלכות יהודה המכבי בהפטרות חנוכה, ותל ה' את יהודה וגו' הם כל בשו מפני ה' ר"ת המכבי. יג' בראביע בספר יסוד מורא מקבל איסור אכילה גה"ז שהוא איסור אכילה לזכר, למצות אכילה ק"פ שהוא מצות אכילה לזכר ע"ש. והנה לפ"ד חזרו ת"ב כנגד איסור גה"ז. והרי כידוע ים שחל א' וספח חל ת"ב. ובפיזט או רוב נסים איתא רמאבק יעקב עם המלאך היה בליל פסח.

לאבינו שבשמים תמיד. הרי כמו ליה שטבכה בזקנה וכו'. כן, הדבוק בכלל ישראל נטהר מטומאתו בתוך כלל ישראל עמנו הדבוקים בה' תמיד עכ"ל.

ב) איברא, ל"ד המטה משה היה נראה ברמו שנרמו חנוכה בחיבתו וטבח טבח והכן משמעות אחרת לגמרי, ולא ענין הסעודות בחנוכה. שמן המחבר כתב שאין בהן ענין.

והוא זה, בהקדם ב' רמזים שאמרו שנים מגדולי החסידות על חנוכה. מזהר"ן ז"ל מברסלב החידושי הרי"ם. מזהר"ן ז"ל אמר: היה כנגדל חסדך וכאשר נשאת (מסכת י"ד י"ט) ר"ת חנוכה". החידושי הרי"ם אמר: נזקן לבו בטוח בה' סמוך (והלים ק"ב ו') ס"ת חנוכה. ושני הרמזים צריכים ביאור.

והוא זה, בהקדם לשון הרמב"ם ריש הלכות חנוכה. וגברו בני חשמתאי וכו', חזוהי מלכות לישראל יתר על מאתים שנה עד החורבן השני עכ"ל. והיינו, כי אע"פ שעזרא תחמיה חזרו לא"י וכו' את הבית השני, אבל מלכות ישראל שבטלה בחורבן הבית הראשון, לא חזרה להם לישראל עד שאירע נס חנוכה ע"י בני חשמתאי הכהנים". ומה טעם הדבר.

להבין כ"ז, נביא דברי הזהר בפרשת וישלח (ק"ז ב') אית בבר נש שס"ה גידין ולקבלהן שס"ה פקודין ולא וכו'. ולקבל שס"ה יומי שתא הוא תשעה באב חד מנהן וכו'. והבין כך, אמרה אוריתא, לא יאכלו בני ישראל את גדי הנשה. את לאטגאה תשעה באב ולא אכלין כיה וכו'. וכל מאן דאכיל בת"ב כאילו אכל גה"ז עכ"ל". העקדה נתקשה מאוד בהבנת מאמר זה. ונראה הענין, עפ"ד הרשב"ם בפרשת וישלח (ל"ב כ"ג) ויקם בלילה הוא, נטחון לברוח בדרך אחרת. לפיכך עבר הנחל בלילה. כמו שמצינו בזהר בברחו מפני אבשלום בדיכס הללו של ירחן ומחנים שעבר יעקב, וגלילה. כמו כן וכו'. ראבק מלאך עמו, שלא אוצר החכמה

א. כפשוטו מתפרש הרמו, בהקדם דברי התוס' כימעות ע"כ (א' ר"ה נוסף) שחטא העגל נמול להם לישראל, משא"כ חטא המרגלים ע"ש. והנה כתב הרמב"ן ר"פ בהעלותך, שהבטיח לו הקב"ה לאהרן שיעשה לבניו החשמתאים נס תרחת של חנוכה. וזהו שבקש משה רחמים בחטא המרגלים, סלח נא לען העם הזה כנגדל חסדך, וכאשר נשאת לעם הזה ממצרים ועד הנה, פ"י, כמו שמחלת להם ען העגל שעשה אותך, ואעפ"י סלחת לו, והבטחת לו נס חנוכה, כך סלח נא גם עתה חטא המרגלים.

הגל הזה עד ביני ובינך וגר, עד הגל הזה ועדה המצבה אם אני לא אעבור אליך את הגל הזה וגו' לרעה. אבל יעקב בקריאתו שם גלעד נתחוק לענין אחר לגמרי, והוא שם הבטחון. והיינו, שקיבל עליו באותה שעה, שהיה נתון בפרד מפני שתאיו לבן ועשו, את מדת הבטחון בה, שמורה עליו שם גלעד.

והנה שניהם, גם לבן וגם יעקב עברו על קבלתם, ושניהם נעשו באותו עת, ושניהם ע"י מלאך. והנה החזקתי בפרשת בלק (כ"ב כ"ד) כתב, ח"ל: "גדר מזה וגדר מזה". י"מ אותו הגדר הוא הגל שהיה עד בין יעקב ללבן הארמי. ואמרין (סנהדרין ק"ה א) הוא בלעם" הוא לבן וכו'. והוא הלך עכשיו ועבר על הגל לרעה לישראל לקללם, לכך בא הגל שהיה עד ביניהם להזיקו. כדכתיב "ותלחץ את רגל בלעם אל הקיר". הוא הגל הוא הגדר. ועל זה נעשה חיגר, עכ"ל (ומקורו בתי ומד"ת). וגם יעאע"ה פגם בקבלתו שקבל עליו

והנה ענין הבטחון אינו מוגבל לענין פרנסה גרידא, אלא גם לענין שלום. וכמ"ש רש"י בריש פרשת בחוקותי, עה"פ "ונתתי שלום בארץ", שמא תאמרו, הרי מאלל הרי משתה, אם אין שלום אין כלום, ע"ש". וא"כ שם הבטחון מתייחס גם לענין השלום". ויובן בזה המשך דברי האב"ד, כי שם זה הוא סוד גלעד דיעקב. והנה כתוב שם, "יקרא לו לבן יגר שהודותא, יעקב קרא לו גלעד". ותמוה מאד, הרי "יגר שהודותא" הוא תרגומו של "גלעד", כמ"ש שם רש"י. ופשיטא דכל דבריו דיבר לבן בארמית. ולא התרצה התורה להביא לשונו הארמית שדיבר בה ככל דבריו עם יעקב. ומה ראתה התורה להביא כאן לשונו של לבן בארמית. אלא הענין הוא כי באה התורה להשמיענו, כי אמנם שניהם, גם לבן וגם יעקב, קראו לגל גלעד. אבל כוונותיהם היו שונות לגמרי. כי לבן נתחוק כפשוטו, וכמו שפירש דבריו להדיא. כמו שכתוב, "ויאמר לבן

שנדחקו בפירושו. והפירוש פשוט, כי הנה כתוב שם במעשה דאבשלום (ש"ב י"ז ט"ו) דאמר חרשי אל צדוק ואל אביתר וגר שלתו מהרה והגידו לדוד לאמר אל תלן הלילה בערבות המדבר וגו' ויקם דוד וכל העם אשר אתו ויעברו את הירדן עד הכר וגו' ועל אותה שעה של פחד ומגור הוא אומר אני שכבתי ואישנה בבטחון גמור על ה'. (וכפ"י זוזי סנת א"ע שם שכתב ח"ל אני לבטח אשכבה ואישן בלילה שהיתה למחרת המלחמה עכ"ל רצ"ע).

יד. בגמ' שם הגירסא הוא בעור, וע"ש בהגהות מלא הרזעים בשם השל"ה דהכונה לבלעם. (וע"ש בהגהות יעב"ץ שכתב, שמא כותו בכאן על ענין הגלגול, ותימה שכ"כ בלשון שמא, והדבר פשוט תמיד בכתבי האר"ל, שבכל כה"ג כוונתם על ענין הגלגול).

טו. בתהלים (ק"מ ח) "סכותה לראשי ביזם נשק. אל תחן ה' מאוי רשע, זממו אל תפק". וכתב מהר"ח ז"ל בספר עה"ד טוב, לראשי אותיות ישראל. לראשי ביזם נשק ר"ת לבן, שהקב"ה הציל את יעקב מיזו ביזם שביקש לעקור את הכל. ולבסוף נשק להם לשלום. והנה בפרשת מקרא ביכורים, "ארמי אובד אבי". ופירשוהו ח"ל על לבן, שביקש לעקור את הכל. וצ"ב מאי שייאטיה של דבר זה למקרא ביכורים. (כשלמא מה שאנו אומרים זה בהגדה של פסח, כבר ביארו הגר"א בתקו"ז. ח"ל, יעקב בלבן דגמח ישראל במצרים. כמו שאמרו, האבות הן סימן לבנים. גלות יעקב, ואח"כ לקח את כל רכשו, וכן ונצלו את מצרים וכו'. וכמו שכתב יעקב, כן במצרים וכו'. וכן דרך שלשת ימים וכו' הכל כמו במצרים. וכן כל המעשה למי שמדקדק, ולכן אמרו בספור יצ"מ דורש מארמי אובד אבי וכו' עכ"ל, (לבן ר"ת לרחן נחש בריח, שהיה שטנו של יעקב שהוא הברית התיכון (הרי ח"כ קע"ה ב). וברש"י (ישעיה

יב. וקשה היא מדת הבטחון לענין שלום מלענין פרנסה. תדע, שאמר לו הקב"ה לאלהיו (מ"ב י"ז ג) לך מזה וגו' תסתרה בנחל כרית וגו' ואת העורבים ציתי לכללך שם. וקשה, אם סו"ס זקוק הוא לנס לענין הפרנסה, למה לו להסתתר, ישאר בעיר וישמר בנס. אע"כ להנצל מבעלי בחירה קשה ביותר. וכדברי הזהר בפרשת וישב (קפ"ה א) הובא באוה"ח שם.

יג. כתיב (תהלים קכ"א) הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל. הקשו המפרשים, דאם לא ינום, ק"ו שלא יישן, ואיפכא הו"ל למימר הנה לא יישן ולא ינום. ונראה, והנה שומר המתרשל במלאכתו הרי הוא מתנמנם כשעת שמירתו, משא"כ השומר הנאמן. אבל גם השומר הנאמן הרי מכרח להיחל לו שעות הפסקה לצורך שינה. וע"ז בא הכתוב לטבר את האוזן ולהשמיענו, ששמירת השי"ת את ישראל אין לה הפסק כלל. אף בשעה שאינן ראויים לכך. מלבד מה שהשמיענו קודם לכן, ששמירתו ית' שמירה נאמנה היא. ובאסת"ד (ו' י"ב) דאמר המן וגו' ישע עם אחר. אותו שנאמר בו ה' אחד ישן לו מעמו. א"ל הקב"ה אין לפני שינה. הה"ד הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל. ועמש"כ במ"א בביאור הכתוב משגיח מן החלונות מצ"ץ מן החרכים.

והנה כתיב (תהלים כ"ה ט"ו) עיני תמיד אל ה' כי הוא יוציא מרשת רגלי. פ"י, כי הנה בנהג שבעולם, אדם המהלך בדרך, צריך שהיו עיניו אל הדרך, שלא יפול במכשולות ופחתים, משא"כ תינוק הגיטא בזרעותיו של אביו אין עיניו אל הדרך, אלא אל אביו. כי הוא בטוח בהשגחתו ושמירתו של אביו, ח"ש עיני תמיד אל ה' ולא אסתכל כלל על דרכי שלא אכשל, כי בטחוני כי הוא יוציא מרשת רגלי.

וכתהלים ג' מזמור לדוד בבחורו מפני אבשלום בנו וגו' אני שכבתי ואישנה הקיצוני כי ה' יסמכני. ע"י רש"י ושי"מ

אופן סו

את גדלך, שזכה משה לקרני הוד, וזכה לתיקון נכח מימין אמר את גדלך, לתיקון הוד משמאל אמר את ירך החזקה. ונמצא מאחר שהתחלתי לתקן קליפת נוגה לעזרה נ"א, מה שיהיה צימי נ"יקנור א"נטיוכוס, שהוא צימי יון רוצה אני לתקן עתה, נ"א נוטריקון נ"גה א"רמית, ובמלת א"עזרה בגימטריא ב"עור, מה שעשה בלעם בן בעור שהוא לבן הארמי בגלגול שלו, רוצה אני להעביר עתה. וארא"ה בגימטריא י"גר, מה שלבן הראה ליעקב יגר שהדוחא, שבשנת י"גר לבנין בית שני תגבור הקליפה, רוצה אני לתקן עתה ולראות ההר הטוב הזה והלבנון, שהוא סוד גלעד שקרא אותו יעקב גלעד לי ראש, גם הראה יעקב מ"ש במגילת אנטיוכוס שבניו של חשמונאי הלכו → להר גלעד, והתפללו שם מי שענה לשמואל → על הר גלעד יענה אוחנו. וקשה מה ענין שמואל לכאן. אבל רזי עילאה הוא, שמואל התחיל לתקן ירך יעקב ששכח פכים קטנים, ובפך שמן שצידו תיקן, הוא סוד גם נלח ישראל לא ישקר (שמואל א' טו, כט), וגמר תיקון הירך היה צימי חשמונאי הלבנון שהוא בית המקדש, ההר הטוב רומז על צינה שהיא בקדושה שממנו יניקת קליפת נגה בטומאה.

השיב הקב"ה רצ לך, ל"ך די"קא, שכבר נתן הקב"ה מסוה למשה (שמות לה, ג), שהוא ס"ו של מסו"ה הוא מורה על גלגל החוזר בעולם, שכו ס"ו בגימטריא

ראה משה מה שיהיה צימי חשמונאי שאז יתקנו קליפת נגה, בסוד מלך עוזר ומושיע ומגן בספר התחלת החכמה, ולכן תקנו הודו שאז נתקן הוד מדת הוד ירך יעקב בפך של שמו, שהם סוד פכים קטנים של יעקב, (חולין נא.), ונעשה הנס בח' ימים, בסוד למנחם על השמינית (מהלים יב, א), וזה סוד מזמור ע"ה (ב) הודינו לך אלהים הודינו, שתקנו קרוב שמך שהם כהנים של בית חשמונאי בשעה שנתקן מדת הוד דרשתי בו רזין עילאין, וגם הוא סוד נלח הוד שהיא ¹²³⁴⁵⁶⁷מדה שמינית. וזה סוד יג"ר שהדוחא (בראשית לא, מז) שאמר לבן ליעקב בלשון ארמי, שגלה לו ענין בית שני כשהיה רי"ג שנה, אז בא אנטיוכוס ושחט החזיר על המזבח, וזה היה שנת רי"ג לבנין בית שני שאז גברה הקליפה חזיר. חזיר בגימטריא קליפ"ה, ויעקב קרא אותו גלעד, הראה לו תיקון המקדש שנקרא גלעד, כדאיתא במדרש ילקוט (שמעוני) בזה הפרשה (רמז חתקס"ד) שהראה הקב"ה ענין בית המקדש, שנאמר (דברים לה, א) ויראהו את הגלעד, אין גלעד אלא בית המקדש, שנאמר (ירמיה כב, ו) גלעד אתה לי ראש הלבנון.

הנה מאחר שראה משה צימי מתחיהו תיקון נוגה, התפלל משה ואתחנן בני ארוכה על קליפת נוגה. לכן אמר בעת ההיא, מה שיתקן חשמונאי באותו עת בבית שני, רצה הוא לתקן עתה, לכן ההוא כתיב דהאי על משה, ואמר אתה החלות להראות